

24.09.19

Innspill til arbeidet med Stortingsmeldingen for forvaltningsplanene for Skagerak, Nordsjøen, Norskehavet og Barentshavet.

Norges Miljøvernforbund kan ikke akseptere ytterligere petroleumsvirksomhet på Mørrekysten, Norskehavet og i Barentshavet. Det ønskes åpnet for virksomhet i viktige gyte- og oppvekstområder for flere fiskeslag, noe som er uakseptabelt. Manglende oljevernkapasitet, spesielt i nord, kan få katastrofale konsekvenser for både fiskeri og sjøfugl ved et utslipp. Regjeringen må vektlegge arbeidet med å få hevet miljøbombene U-864 og den russiske atomubåten Komsomolets. De sårbare områdene samt fiskeriene i havområdene må sikres og vektlegges i det videre arbeid med Stortingsmeldingen.

Norge har en kystlinje på 103 000 km. Fra Skagerak i sør til Barentshavet i nord endres klimaet fra temperert klima på kysten av Sørlandet, med lange varme sommere og kort mild vinter, til polart klima med kort, middels, varm sommer til lang og kald vinter. Med et så variert klima langs kysten, får man også en klar variasjon med økosystem og sammensetning av arter. Dette gjør at også at ressursgrunnlaget varierer stort. I nord fiskes det bl.a torsk(skrei) og kongekrabbe mens man i sør normalt fisker bl.a makrell og brisling. Med en pågående klimaendring er dette i endring. Kysten av Norge har vært bosatt i alle tider. Fiske, gjerne i kombinasjon med landbruk, ga grunnlag til «feskARBonden». Målet var å overleve gjennom året. Etterhvert som befolkningen økte, økte også bosettinga og ressursbehovet. Større lokalsamfunn ble etablert. Gruvevirksomhet, vannkraftutbygging og industri ga næring til ytterligere bosetting. Med økt befolkning i Norge og utland, økte også behovet for ressurser.

Norge forvalter store havområder. Barentshavet, Norskehavet og Nordsjøen/Skagerak inneholder store ressurser i form av fisk og sjøpattedyr. Der har det også i alle tider pågått et omfattende fiske og fangst av sjøpattedyr. Fiskeriressursene har vært forvaltet godt, noe som gjør at vi har de beste og mest livskraftige fiskebestandene i verden. I Nord-Norge, spesielt, finner man fugle fjell med et stort antall fugl som er avhengig av fiskeriressursene. I de senere år har også unike og sårbare korallrev blitt oppdaget. Petroleumsvirksomheten etablerte seg ved kysten på 1960-70-tallet og kryper stadig lenger nordover. Dessverre råder storkapitalen i oljeindustrien og både fiskeri og sårbare natur må ofte vike. Et oljeutslipp vil kunne få katastrofale konsekvenser for både fiskeriressursene og sjøfuglbestandene da oljeberedskapen ikke er noe å skryte av. Miljøet i havet er i dag i endring som følge av menneskeskapte klimaendringer, noe som også betyr utfordringer for en rekke økosystem, fiskerier og industri. Hvordan skal vi forvalte havområdene for fremtiden?

Kurt Oddekalv
Leder

Ørjan Holm
Fagansvarlig havmiljø

Norges Miljøvernforbund

Hovedkontor:		Region Sør / Øst	Region Nord-Norge
Postboks 593	Tlf: 55 30 67 00	Postboks 9261	Postboks 446
5806 BERGEN	Faks: 55 30 67 01	Grønland	9255 TROMSØ
Skuteviksboder 24		0134 OSLO	
Bank: 9521.05.71982	Org.nr. 871 351 082 MVA	Tlf: 55 30 67 00	Tlf: 913 57 125
Internett: www.nmf.no	Epost: nmf@nmf.no	Epost: oslo@nmf.no	Epost: nord@nmf.no

Fremtidig forvaltning av havområdene

Regjeringen skal i en egen Stortingsmelding i 2020 legge fram en revisjon av forvaltningsplanen for Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten samt oppdatering av forvaltningsplanene for Norskehavet og Nordsjøen/Skagerrak. Miljøvernforbundet er redd for at petroleums- og havvind-industrien skal etablere seg i nye områder med ulemper for fiskerier, sjøfugl og sårbare områder.

Forvaltningsplanområdene. Figur: havforum.no.

Kampen om arealene

Havområdene utenfor kysten har i uminnelige tider vært brukt til fangst og fiskeri. Norge har store ressurser i form av fisk, sjøfugler, sjøpattedyr og tilnærmet uberørt unik natur, både over og under havnivå. I de siste tiårene har forskere også funnet unike og sårbare kaldtvannskorallrev flere steder langs kysten. Av fuglefjell har vi 20 stykker, der 18 finnes i Nord-Norge. Det er snakk om 100 000-vis av par med flere ulike arter. Sjøfuglbestandene har vært på tilbakegang i mange år. Sjøfuglene er sårbare og flere arter er nå direkte utrydnings-truet. Siden 70-tallet har

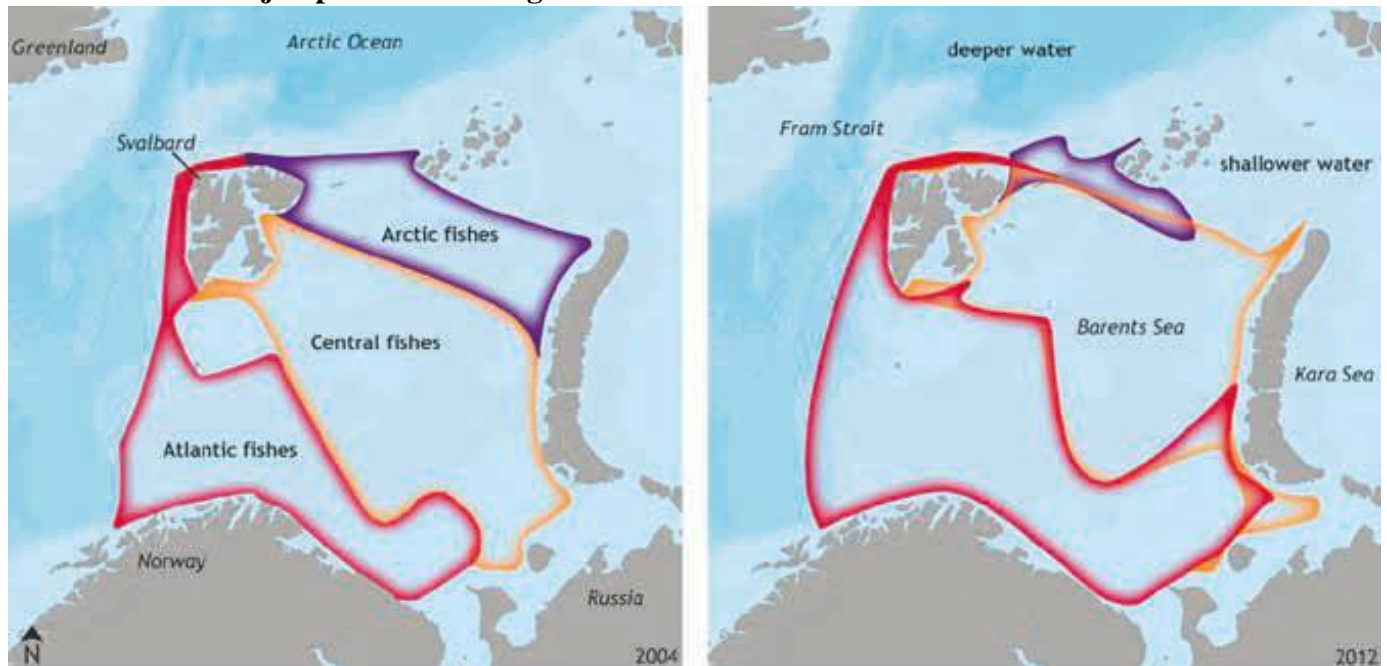
petroleumsindustrien etablert seg langs kysten, spesielt i Nordsjøen. Industrien kryper nordover og krever stadig nye arealer. Industrien fortrenger fiskeriene og forurensrer både direkte og indirekte gjennom kroniske utslipp. Fiskeri er ikke forenelig med petroleums-virkomhet. Et oljeutslipp vil være en miljøkatastrofe for både fiskeri og sjøfugl. Havvind er også en industri som også krever sine arealer. Fiskeriene presses fra alle kanter

Klimaendringer

Dagens pågående menneske-skapte klimaendringer er allerede blitt en utfordring for

de fleste. I havet har også klimaendringene begynt å gjøre seg gjeldende. Økte havtemperaturer har allerede ført til at mer varmekjære fiskearter, som f.eks makrell har endret endrer sine leve-områder og sprer seg nordover. Nordlige arter som f.eks polartorsk blir fortrenget nord-østover og får mindre leve-områder. Dette vil endre de ulike marine økosystemene en for en. Ved fremtidig forvaltning av havområdene og de ressurser som finnes der, er man nødt til å ta hensyn til de endringer man kjenner til vil komme og til usikkerheten dette også innebærer.

Fiskeartenes reaksjon på klimaendringene

Kilde: Climate.gov.

Petroleumsvirksomhet

Petroleumsvirksomheten ønsker seg stadig nye områder for å lete etter olje og gass. Utfordringene starter allerede i letefasen. Seismiske undersøkelser i havet, er en sterk lydforurensning, som vil

fortrenge både fisk og sjøpattedyr bort fra sine beite- og gyteområder. I verste fall kan dette gi hørselskader til både fisk og sjøpattedyr. Lydkommunikasjon mellom sjøpattedyr er viden kjent og

det vil være en katastrofe for disse om de fikk hørselen skadd. Sjøpattedyr bruker også lyd i forbindelse med nærings-søk. En etablering av en boreplattform vil kreve arealer som vil fortrenge fiskeriene.

I Fiskebåts, havfiskeflåtens organisasjons, høringsuttalelse til Regjeringens forslag til forhåndsdefinerte områder (TFO 2019) for leting etter olje og gass, kommer det klart fram at de foreslåtte områdene, spesielt i Norskehavet og Barentshavet ligger i direkte konflikt med viktige fiskeri-områder. Mørebankene er viktig gyteområde for bl.a norsk vårgytende sild. Et oljeutslipp vil i tillegg til å skade silda kunne få konsekvenser for alle de som beiter på arten. Havområdene Lofoten/ Vesterålen og Senja, Nordland VII og Troms II er områder som må vernes mot oljeboring for all fremtid. Lofoten er torskens fødestue. I tillegg har områdene særdeles viktige naturressurser i form av bl.a fuglefjell, korallrev og friluftsområder. Når driften på den eventuelle oljeplattformen er i gang vil det være kontinuerlige kroniske utslipp av miljøgiftig avfall, som f.eks produsert vann og borekaks fra plattformen. Ved et eventuelt utslipp av olje vil både fiske-

egg, fiskeyngel og sjøfugl være skadelidende. Deformering av skjelett og skadet hjerteutvikling er kjente konsekvenser for fiskeyngel utsatt for oljeforurensning. Barentshavet og iskanten Varmere klima i Barentshavet fører til endrede isforhold. Iskanten endrer seg og større havområder blir tilgjengelig til både fiskeri og petroleumsvirksomhet. Barentshavet har varierte vær- og isforhold, men mørketiden og dårlig kommunikasjonsforhold gjør at all aktivitet i havområdet er en stor utfordring på vinterstid. Skjer det et havari, er det gjerne flaksen som berger situasjonen. Ingen oljevernberedskap vil fungere og mørketiden og kommunikasjonsforholdene vil være svært utfordrende. Senest i vinter havarete tråleren «Northguider» ved Hinlopen på Svalbard. Flaks gjorde at noen hørte Mayday-meldingene. Flaks berget mannskapet fra den sikre død i isødet. Ingen ville kunnet håndtere et oljeutslipp der oppe. Vraket er

tømt for olje og skal vistnok berges til høsten. Flere skips- og u-båtvrak ligger i dag i våre havområder som udetornerte miljøbomber.

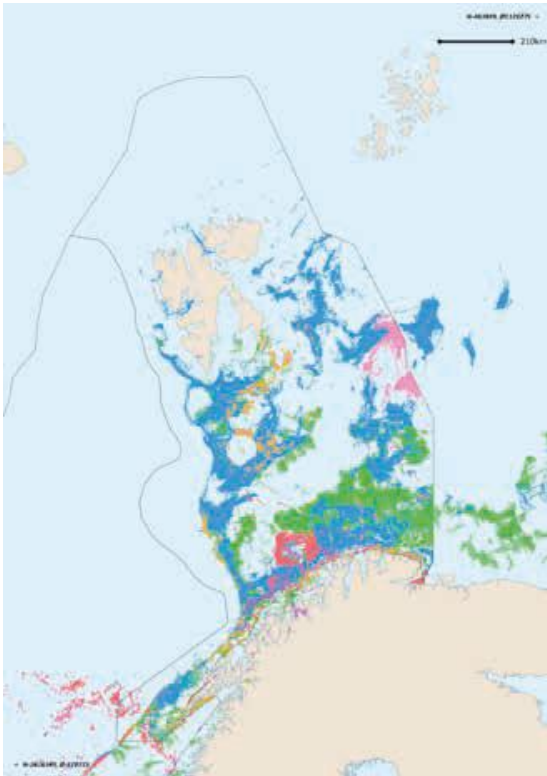
Oljevernberedskap

Ethvert oljeutslipp, enten det er fra et skipshavari eller oljeplattform, er en trussel mot alle økosystem langs kysten. Årsaken er enkel: Norge har ikke en oppegående oljevernberedskap som kan tåle mørketid og de værforhold man finner langs kysten, spesielt i nord. Cruisetraffikk En økende cruise-trafikk i nord gjør at faren for ulykker og havari øker. Norge har ikke nødvendig beredskap for å berge alle passasjerer ved et havari. Hva med oljevernberedskapen? Å berge et havarert cruiseskip ved Svalbard, Bjørnøya eller på Finnmarkskysten er vel ikke en ønsket situasjon? Er det flaksen som på nytt skal berge oss, eller er det på tide å begrense og/eller stanse denne cruisetraffikken.

Oppsummering:

Norge forvalter store havområder. Norskehavet og Barentshavet har i dag store, sterke og bærekraftige ressurser av både fisk, sjøpattedyr, sjøfugl og tilnærmet urørt natur. Norges befolkning har høstet av havets og kystens ressurser i uminnelige tider. Fisk, sjøfugl og sjøpattedyr har vært noen av ressursene. I alle havområdene er det de siste snart 50 år vært utvunnet olje og gass. Oljeutvinningen startet i Nordsjøen og havområdet bærer preg av det. Utvinning av olje og gass har gitt oss velstand, men også viten om at petroleumsvirksomheten har bidratt til klimændringer og alvorlige miljøskader på de evigvarende fiskeressursene våre. Nå ønsker næringen å utrede muligheten for virksomhet i Lofoten/ Vesterålen, Senja og det østlige Barentshav. Dette kan vi ikke akseptere. Fiskeri og petroleumsvirksomhet kan ikke leve side om side. Turiststrømmen øker langs kysten og nord på Svalbard, noe som øker risikoen for alvorlige skipshavari. Uten fullverdig beredskap kan vi ikke basere oss på bare flaks, noe som er uholdbart. NMF ber Regjeringen i det videre arbeid med forvaltningen av Nordsjøen/ Skagerak, Norskehavet og Barentshavet å stoppe letearbeidet etter nye olje- og gassressurser. Klimaet tåler det ikke. Ubåten U-864 og den russiske atomubåten Komsomolets ved Bjørnøya representerer fare for store og alvorlige utslipp. Disse må heves. Sårbare områder og bærekraftig forvaltning av fiskeriene er fremtiden og må derfor vektlegges i det videre arbeid med Stortingsmeldingen.

Fiskeriaktivitet utefor kysten 2018

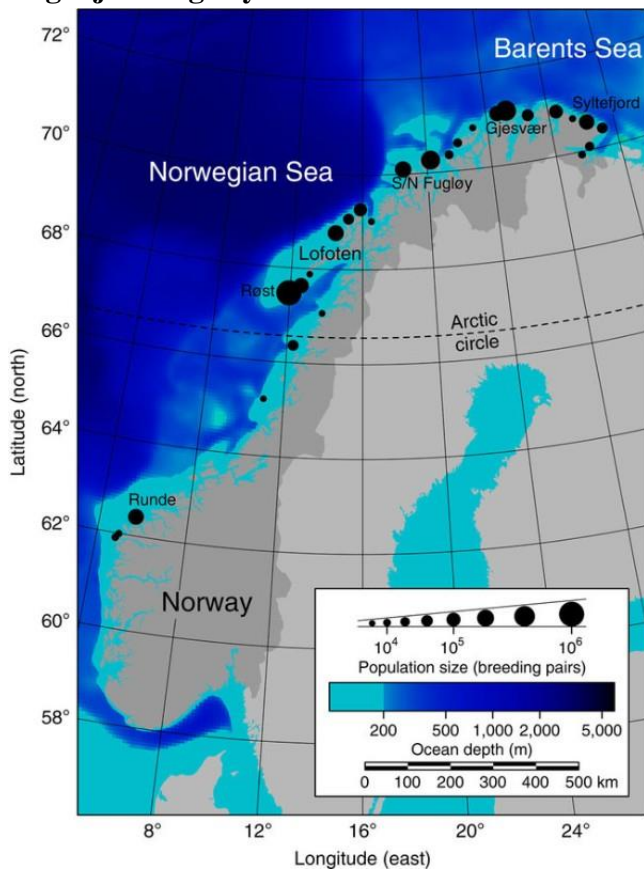

Det foregår et allsidig fiske langs kysten.
Kilde: Fiskeridirektoratet.

Foto: Norges Miljøvernforbund.

Fuglefjell langs kysten

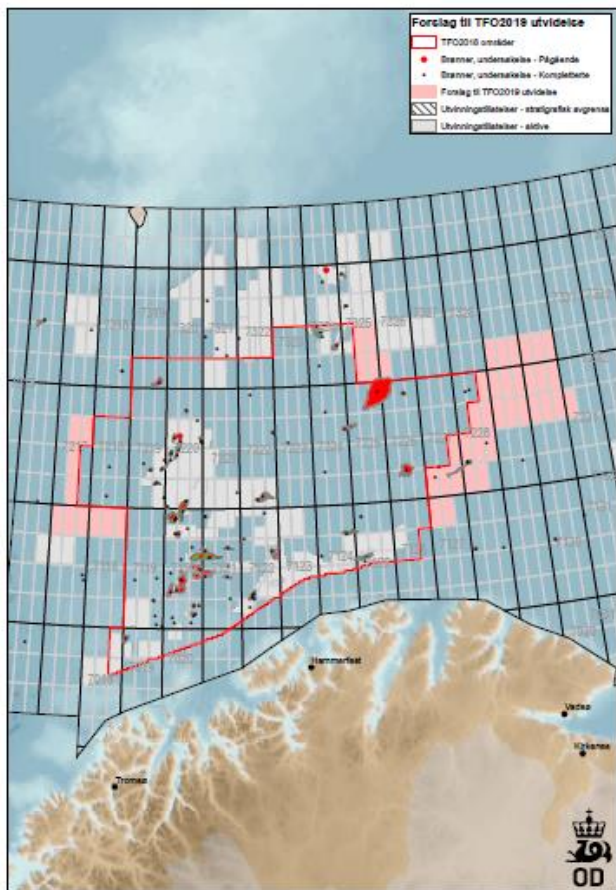

Lunde. Foto: Wikipedia.org.

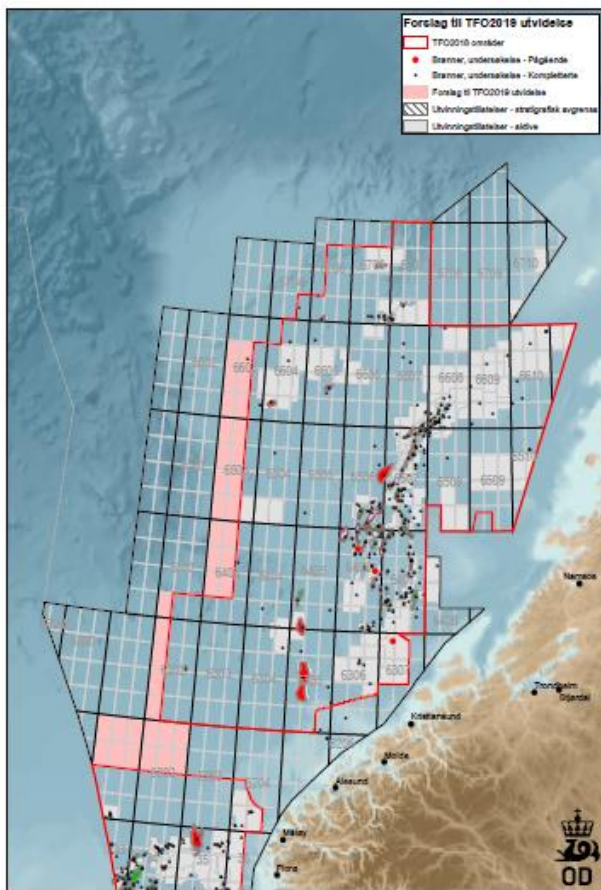
Som kartet viser, finner man 18 av de 20 største fuglefjellene i Nord-Norge.

Kart: seapop.no.

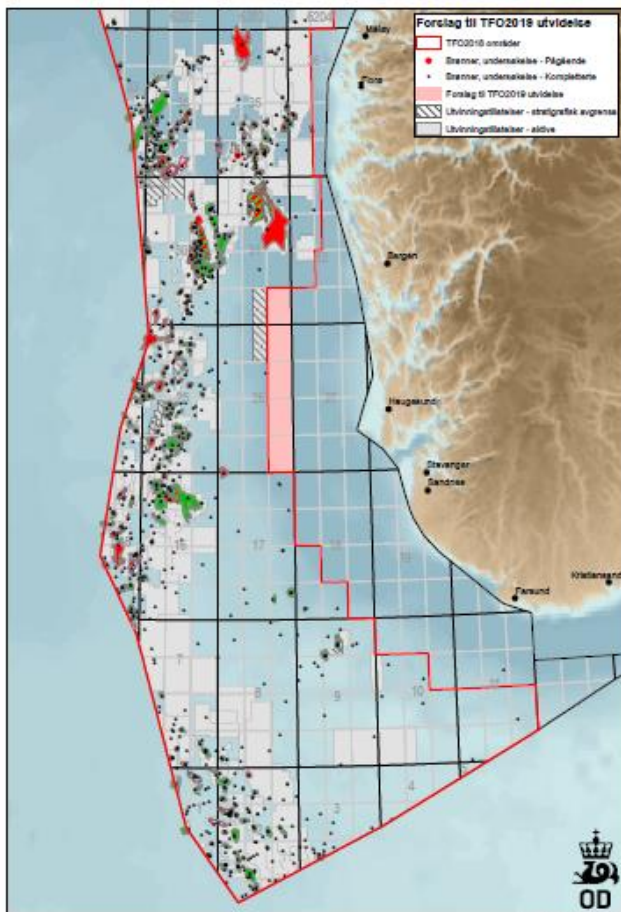
TFO 2019 – Oljeindustriens ønskeliste

Usikkerhetsdato: 24.10.2018

Usikkerhetsdato: 24.10.2018

Usikkerhetsdato: 24.10.2018

Dette (rosa felt) er de forhåndsdefinerte tildelte områdene for 2019 fra Olje- og energidepartementet.

Tiltross for store havområder, er det ikke plass til mere petroleums-virksomhet i havområdene, uten at det kommer i konflikt med fiskerier eller sårbare områder.

Foto: Wikipedia.org.